

**Budapest Főváros IX. Kerület
Ferencváros Önkormányzata**

Iktató szám: 105/2023.

ELŐTERJESZTÉS
a KÉPVISELŐ-TESTÜLET 2023. április 27-i ülésére

- Tárgy:** Tájékoztató a kerületi lakótömb rehabilitáció során érvényesítendő és megvalósítandó szociális projekt pilot tervről
- Előterjesztő:** Baranyi Krisztina polgármester megbízásából Molnár Margit a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága igazgatója
- Készítette:** Molnár Margit a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága igazgatója

Előzetesen tárgyalja: ESZSICB 2023. április 26-i ülésén

Az előterjesztés a jogszabályi rendelkezéseknek megfelel: dr. Szathmáryné s.k.

Az előterjesztéssel kapcsolatos törvényességi észrevétel:

Az előterjesztés a kifüggesztési helyszínen közzétehető:

igen	☒
nem	☐

Tisztelt Képviselő-testület!

A Magyar Közlöny 2022. év 130. számában megjelent *a ferencvárosi lakótömb rehabilitációjának támogatásához szükséges intézkedésekről szóló 1380/2022. (VIII. 1.) Korm. határozat* 2. pontja alapján a ferencvárosi lakótömb rehabilitációjának I. ütemeként megoldandó a Budapest IX. kerület belterület, 38168 helyrajzi számú – természetben a 1095 Budapest, Koppány u. 3. szám alatti – ingatlan, valamint a Budapest IX. kerület belterület, 38145 helyrajzi számú – természetben a 1095 Budapest, Soroksári út 84. szám alatti – ingatlan (a továbbiakban együtt: Ingatlanok) bérlőinek elhelyezése, majd azt követően az érintett ingatlanok bontása.

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete 320/2022. (IX.8.) sz. határozatában felkérte a polgármestert, hogy készítsen elő egy szociális rehabilitációról szóló programot és erről számoljon be a Képviselő-testületnek.

A Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága elkészítette a kerületi lakótömb rehabilitáció során érvényesítendő és megvalósítandó szociális projekt pilot tervet, melyet a Tisztelt képviselő-testület tájékoztatása céljából mellékelten csatolok.

Budapest, 2023. 04. 19.

Baranyi Krisztina
polgármester megbízásából
Molnár Margit s.k.
igazgató FESZGYI

Melléklet: A kerületi lakótömb rehabilitáció során érvényesítendő és megvalósítandó szociális projekt pilot terve

A kerületi akótömb rehabilitáció során érvényesítendő és megvalósítandó szociális projekt pilot terve – Humán fejlesztési projekt

A pilot projekt célja a IX. kerületi tömbrehabilitáció keretében megvalósuló, az infrastrukturális fejlesztéseket kiegészítő, elsősorban szociális és egyéb, a lakókat célzó személyes gondoskodás keretébe tartozó tevékenységek rendszerbe foglalása. Ezen tevékenységek célja a humán fejlesztés egyéni, csoportos és közösségi szinteken.

A pilot projekt elsődleges célcsoportjai azon kerületi önkormányzati bérlakások lakói (egyének és családok), akik lakótömb rehabilitáció során mikro szegregátumokból új lakóközösségbe költöznek a kerületen belül. Másodlagos célcsoportnak tekintendő a befogadó lakóközösség. Mindkét célcsoport a projekt közvetlen célcsoportjának tekintendő, hiszen ők lesznek a fejlesztések közvetlen haszonélvezői, a szolgáltatások és támogatások igénybe vevői. Jelentős hangsúlyt kell fektetni a projekt során a két célcsoport közötti viszonyra is, egyrészt a két célcsoport közötti esetleges konfliktusok kezelésére, a befogadás során az elfogadás erősítésére érzékenyítéssel, mediációval. Másrészt ugyanígy hangsúlyt kell fektetni a társadalmi hátrányok és különbségek csökkentésére, mivel a célcsoportok közötti társadalmi és kulturális távolság is hatóerő a két csoport közötti viszonyban.

A projekt kezdeti szakaszában olyan programok szükségesek, melyek a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportokat érik el a hátrányok kompenzálása céljából, egyben felkészítik a célcsoport tagjait a későbbi specifikusabb programok megindítására (foglalkoztatás, oktatás). Ezek a folyamatok párhuzamosan és folyamatosan működnek, ezért a projekt egész időszaka alatt szükséges a koordinálásuk a fenntarthatóság és az ellenhatások kioltásának elkerülése érdekében. E célból a helyi állami, önkormányzati, civil és egyházi szolgáltatók együttműködési jellemzőinek megismerése, fejlesztése is lényeges elem.

A pilot projekt közvetlen céljait a célcsoportok sajátos igényeire, szükségleteire válaszolva az alábbiakban határoztuk meg:

1. Hosszú távú célok:

- A célcsoportok megismerése érdekében a projekt kezdeti szakaszától fontos az adatgyűjtés, a szükségletfelmérés, ennek érdekében az adatszolgáltatókkal való folyamatos együttműködés (például: önkormányzat segélyezés adatai, tankerületi adatok, foglalkoztatási osztály és kerületi rendőrkapitányság adatai).
- Különböző szociális helyzetben élő emberek összehozása, szolidaritás erősítése.
- Leszakadó rétegek integrációját segítő programok kidolgozása és alkalmazása.
- Szociális diagnózist követően egyéni mentorálás, szolgáltatások elérhetővé tétele, motiválás és inspirálás. Kerületi szolgáltatási térkép fejlesztése.
- Sikeres munkahelyteremtő programok, befogadó munkahelyek katalizálása, feltérképezése. Hatékonyabb képzési és foglalkoztatási program, munkaközvetítő rendszer.
- Tolerancia növelése, érzékenyítés, interperszonális és interkulturális konfliktusok mediálása. Szemléletformálás, diszkrimináció csökkentése.
- Szegregációval veszélyeztetett területeken élő lakosság képzettségi szintjének, foglalkoztatási mutatójának és egészségi állapotának javulása.
- Egészségügyi, mentálhigiénés prevenció erősítése a kerületben.

2. Közép- és rövidtávú célok:

- Fenntarthatósági szempontból is fontos a kerületi közszolgáltatási rendszerek integrált és összehangolt részvétele, működése. (Oktatás, egészségügy, szociális- és munkaerőpiaci szolgáltatások.)
- Többletkapacitások biztosítása és a szolgáltatási elemek fejlesztése. (Közösségi szociális munka, korai megelőzési feladatok, mentálhigiénés, és alacsony küszöbű szolgáltatások.)
- Célcsoport és probléma orientált megközelítés fejlesztése, különösen az alapvető életviteli készségek fejlesztése terén (munkahely, háztartásgazdálkodás, díjhátralék kezelés stb.).
- Közösségek és bizalom erősítése, kapcsolati hálók megtartása, újak kiépülésének segítése. (Ún. hálózati szociális munka.)
- A szociális problémák elmélyülését gátolhatják, megelőzhetik a bűnmegelőzés érdekében tett intézkedések: különös figyelmet fordítva a drogprevencióra, gyermekek védelmére, szenvedélybeteg és pszichoszociális fogyatékossgal élők és családjaik alacsonyküszöbű, közösségi szemléletű támogatása.
- Támogató, egyénre szabott, komplex szociális szolgáltatások biztosítása különös tekintettel az elsődleges és másodlagos célcsoportra vonatkozóan.
- Óvodai és iskolai felzárkóztatás, esélyegyenlőségi intézkedések megvalósítása céljából tanodai program bevonása. Érzékenyítés, konfliktuskezelés a beilleszkedést segítő, valamint a lemorzsolódás megelőzése, csökkentése céljából. Óvodai foglalkozások, iskolai előadások, tájékoztatók.
- Szabadidős és sportprogramok, táborok, közösségfejlesztő programok lebonyolítása a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése, a közösségi kapcsolatok erősítése érdekében.

A pilot programot az alábbi elemeken keresztül, vagyis ezen kereteken belül tervezzük megvalósítani.

- I. Egyéni, szociális munkára épülő programok
- II. Képzési-foglalkoztatási szolgáltatások
- III. Oktatás-nevelés
- IV. Közösségfejlesztés

Szociális Programterv

A Szociális programterv kidolgozásánál szem előtt kell tartani, hogy a program elemei szervesen egymásra kell, hogy épüljenek, azok illeszkedjenek a tényleges szükségletekhez és a realitásokhoz, forrásaik pedig megfelelően tudjanak egymáshoz kapcsolódni.

A fenntarthatóság érdekében olyan infrastruktúrát érdemes létrehozni, melynek finanszírozását az önkormányzat is vállalni tudja a projekt lejártá után is, és biztosítani tudja, hogy hosszabb távon a minimálisan szükséges humánkapacitással működjön.

A szociális szféra beavatkozásait az alábbiakban két csoportra osztjuk, egyéni és közösségi szociális munkára. Hangsúlyozni kell azonban, hogy ezek az eszközök a valóságban szoros kapcsolatban állnak egymással, egymást kiegészítve működnek.

I. Egyéni, szociális munkára épülő programok

Az egyéni szociális munka kapacitásainak és intenzitásának növelésével lehet elősegíteni a célterületen élő, rászoruló egyének problémamegoldó képességének, meglévő erőforrásaik mobilizálásának javítását. A beavatkozások segíthetik a halmozottan hátrányos helyzetek, családi krízishelyzetek kezelését, fejleszthetik az öngondoskodási és szocializációs kompetenciákat.

- családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások megerősítése;

A halmozott problémákkal küzdő, izolált, az intézményrendszerrel kommunikálni nem képes, gyakran szenvedély- vagy pszichiátriai beteg, aluliskolázott családok/egyének, védelembe vett gyermekek családjai esetében van szükség intenzív szociális munkára, a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatások kapacitásának megerősítésére, a felmerülő problémák megoldása érdekében. A megnövelt kapacitást a gyakoribb és hosszabb idejű gondozási alkalmakra, az ügyintézésben való aktívabb segítségre, jogi tanácsadásra, a hivatalokkal és más intézményekkel való intenzívebb kapcsolattartásra lehet fordítani. Az intenzívebb gondozás lehetővé teszi, hogy több idő jusson a problémák és lehetséges beavatkozások feltárására, a kliens követésére a problémamegoldás során és támogatására a felmerülő nehézségek esetén, vagyis a kliens képessé tételére. Ilyen támogatás lehet például a kliens elkísérése ügyintézése során.

A halmozott problémákkal küzdő, izolált családokkal az intenzív szociális munkát az esetgazda (családsegítő/esetmenedzser), vele szorosan együttműködő mentor segítségével végzi.

Az intenzív szociális segítő tevékenység a szociális diagnózis elkészítését követően a cselekvési terv felállításával kezdődik, melyet az esetgazda a mentorral és a családdal közösen készít el, majd a gondozási folyamat alatt a cselekvési tervben foglaltak megvalósulást felügyeli, az abban leírt program elemeket koordinálja.

- adósságkezelési tanácsadás megerősítése, háztartás-gazdálkodási tanácsadás;

A háztartás-gazdálkodás fejlesztése azokat az alacsony jövedelemmel, többnyire rendszertelen bevétellel rendelkező háztartásokat célozza, melyek az alapvető szükségleteiket sem képesek kielégíteni a rendelkezésre álló jövedelmükből. Ezek a háztartások gyakran kerülnek adósságspirálba, mivel a rendszeresen megjelenő jövedelemhiányukat kölcsönökből vagy egyes fizetési kötelezettségük elhalasztásával (pl. rezsidíjak) próbálják finanszírozni. A háztartás-gazdálkodás fejlesztését célzó programok a jövedelmeknek a szükségletek prioritása mentén való tudatos beosztását segítik elő, illetve közvetítik a takarékosággal kapcsolatos technikákat is (mint pl. hol és milyen élelmiszert érdemes vásárolni). A programban az egyéni támogatás mellett csoport foglalkozás keretében segíti a családokat.

Az adósságkezelési tanácsadási szolgáltatásnak jelenleg is részét képezi a háztartások gazdálkodásának racionalizálása (egyéni szolgáltatás formájában), csoportos formája megvalósulhat háztartás-gazdálkodási klubokban, ahol, a fentiekén túl, a fókusz az olcsó és egészségesebb ételek készítésének megismertetésére, illetve általában az egészségesebb életmód kialakításának támogatására is. A program fontos részét képezheti az energia- és víztakarékossággal kapcsolatos technikák átadása, esetleg kisköltségű, energiatakarékos eszközök telepítésének/vásárlásának támogatása is.

A csoportfoglalkozás 10 alkalom, amely egymásra épülő tematikus foglalkozásokat foglal magába – alkalmanként 60 perc; maximum létszám 12 fő 2 fő csoportvezetővel – egy mentálhigiénés szakember és egy szociális munkás.

II. képzési-foglalkoztatási programokra felkészítő, képessé tevő programok;

A munkaerő-piaci (re)integrációt célzó képzési és foglalkoztatási programokba nehéz bekapcsolódni azoknak a régebb óta munkanélküli és/vagy más munkaerő-piaci hátrányokkal (pl. egészségügyi problémák, függőségek) rendelkező embereknek, akik a kudarcos munkakeresést követően munka nélkül töltött hosszabb időszak során elvesztették azokat az életviteli mintákat, képességeket, melyek a rendszeres munkavégzéshez szükségesek, alulmotiváltak, elszigetelődtek, gyakran rossz mentális állapottal küzdenek. Munkaerőpiacra történő visszavezetésük első lépése olyan programokba, cselekvésekbe való bevonás, mely előidézi az életmódváltást, az aktivizálódást, és növeli az egyén hasznosságát, szélesíti kapcsolatrendszerét. A program az egyéni támogatás mellett csoport foglalkozás keretében segíti a családokat.

A program egyéni szociális segítség mellett az Állás-Les szolgáltatással segíti az ügyfeleket. Emellett szükség szerint az egyéni elakadások, a mentális nehézségek kapcsán egyéni pszichológiai támogatás megszervezése szükséges. Az egyéni foglalkozások kiegészítőjeként a motiváció hatékonyabb kialakítása és fenntartása céljából csoportfoglalkozások szervezése és megtartása is ajánlott.

A csoportfoglalkozás 8-10 alkalom, amely egymásra épülő tematikus foglalkozásokat foglal magába – alkalmanként 60 perc; maximum létszám 12 fő 2 fő csoportvezetővel – egy mentálhigiénés szakember és egy szociális munkás.

A nyílt munkaerő piacon való részvétel támogatása céljából a megváltozott munkaképességű, már motivált ügyfelek a KézenFogva Alapítvány, Esély a munkára programjába delegálhatók.

(Együttműködési megállapodás keretében a KézenFogva Alapítvánnyal)

III. az oktatási, nevelési programok

Az oktatási, nevelési programok és módszerek továbbfejlesztése, kiterjesztése a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a tehetséggondozás és a mindenkinek elérhető színvonalas oktatás érdekében, melyhez szükséges az óvodai és iskolai felzárkóztatás, esélyegyenlőségi intézkedések megvalósítása, tanodai program, tanórán kívüli iskolai foglalkozások, mentortanári és ösztöndíjprogram biztosítása a gyermekek továbbtanulási esélyeinek javítása céljából.

A programelem kialakításához az érvényben lévő együttműködési megállapodás felülvizsgálata szükséges a kerületben működő tanoda, az önkormányzat és a FESZGYI bevonásával.

IV. Közösségi szociális munkára épülő programok

A közösségi munka leginkább egyes célcsoportokra irányuló komplex szemléletű programokban jelenhet meg, együttesen más eszközökkel (pl. egyedi esetkezelés).

A városrehabilitáció szempontjából a közösségi szociális munkának legfontosabb funkciói az alábbiak:

- a hátrányos helyzetű és elszigetelt, éppen ezért gyakran nehezen elérhető egyének, családok, sérülékeny csoportok elérése, megszólítása és programokba való bevonása;
- a célcsoportok szükségleteinek beazonosítása;
- helyi lakosság, specifikus célcsoportok erőforrásainak aktivizálása, képessé tétele, önszorgító hálózatok létrehozása;
- az elszigetelt és magukat tehetetlennek érző, gyakran mentális problémákkal küzdő egyének szocializációs képességének javítása, bizalom építése helyi közösségek, szolgáltatások iránt;
- a hátrányos helyzetű csoportok érdekérvényesítő képességének javítása

A közösségfejlesztés vagy a közösségépítés célja, hogy az egyén bekapcsolódjon, és aktív részese lehessen a környezetében zajló közösségi tevékenységeknek továbbá, hogy kapcsolatot tudjon kiépíteni a meglévő szociális és segítő rendszerekkel. A közösségi terek biztosítják a helyet, a fizikai környezetet, ahol ezek a kapcsolatok létrejöhetnek, ahol a közösségi programok megvalósíthatók.